

Mavzu: KOMPYUTERNING DASTURIY TA'MINOTI

Shaxsiy kompyuter ikkita tashkiliy kislardan iboratligini biz oldingi bobda aytib utgan edik. Bular apparat ta'minot (hardware) va dasturiy ta'minot (software)lardir.

Apparat ta'minoti — bu, birinchi navbatda kompyuterning asosiy texnik kislari va kushimcha (atrof) kurilmalaridir.

Dasturiy ta'minot kompyuterning ikkinchi muxim kismi bulib, u ma'lumotlarga ishlov beruvchi dasturlar majmuasini va kompyuterni ishlatish uchun zarur bulgan xujjatlarni uz ichiga oladi. Dasturiy ta'minotsiz xar kanday kompyuter bamisoli bir parcha temirga aylanib koladi.

Kompyuterning apparat va dasturiy ta'minoti orasida boKlanish kanday amalga oshiriladi?

Avvalo ular orasidagi boKlanish interfeys deb atalishini bilib olishimiz lozim. Kompyuterning turli texnik kislari orasidagi uzaro boKlanish — bu, apparat interfeysi, dasturlar orasidagi uzaro boKlanish esa — dasturiy interfeys, apparat kislari va dasturlar orasidagi uzaro boKlanish — apparat — dasturiy interfeys deyiladi.

Shaxsiy kompyuterlar xakida gap ketganda kompyuter tizimi bilan ishlashda uchinchi ishtirokchini, ya'ni insonni (foydalanuvchini) xam nazarda tutish lozim. Inson kompyuterning xam apparat, xam dasturiy vositalari bilan mulokotda buladi. Insonning dastur bilan va dasturni inson bilan uzaro mulokoti — foydalanuvchi interfeysi deyiladi.

Endi kompyuterning dasturiy ta'minoti bilan tanishib chikaylik. Barcha dasturiy ta'minotlarni uchta kategoriya buyicha tasniflash mumkin:

- sistemaviy dasturiy ta'minot;
- amaliy dasturiy ta'minot;
- dasturlash texnologiyasining uskunaviy vositalari.

Sistemaviy dasturiy ta'minot (Sistem software) — kompyuterning va kompyuter tarmoklarining ishini ta'minlovchi dasturlar majmuasidir.

Amaliy dasturiy ta'minot (Aplication program paskage) — bu anik bir predmet soxasi buyicha ma'lum bir masalalar sinfini echishga muljallangan dasturlar majmuasidir.

Dasturlash texnologiyasining uskunaviy vositalari — yangi dasturlarni ishlab chikish jarayonida kulaniladigan maxsus dasturlar majmuasidan iborat vositalardir. Bu vositalar dasturchining uskunaviy vositalari bulib xizmat kiladi, ya'ni ular dasturlarni ishlab chikish(shu jumladan, avtomatik ravishda xam), saklash va joriy etishga muljallangan.

Savol va topshiriklar

1. Shaxsiy kompyuterning tashkiliy kislarni aytib bering.
2. Kompyuterning dasturiy ta'minoti deganda nima tushuniladi?
3. Kompyuterning apparatli ta'minoti deganda nima tushuniladi?
4. Interfeys nima? Kanday interfeyslarni bilasiz?
5. Kanday dasturlar amaliy dasturlar deyiladi? Ularga misol keltiring.
6. Kanday dasturlar sistemaviy dasturlar deyiladi? Ularga misol keltiring.